

Nr 111

Utlåtande i anledning av motioner om löpande statistiska undersökningar av konsumenternas inköpsplaner.

(5:e avd.)

I de likalydande motionerna I: 663 av herr Stefanson m. fl. och II: 757 av herr Ohlin m. fl. har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att de på sin tid genom statistiska centralbyrån gjorda försöken med löpande undersökningar av konsumenternas inköpsplaner återupptas.

Utskottet har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttranden över motionerna från statistiska centralbyrån och konjunkturinstitutet. Från Motorbranschens riksförbund och Sveriges bilindustri- och bilgrossistförening har inkommit en skrivelse i ärendet.

Statistiska centralbyrån ger till kända att resultatet av de undersökningar beträffande hushållens inköpsplaner för vissa varor som utfördes under 1963—1966 varit föremål för statistisk analys och utvärdering. Detta arbete är ännu inte helt avslutat men beräknas kunna redovisas före innevarande budgetårs slut. Centralbyrån anför vidare bl. a. följande.

Sammanfattningsvis kan sägas att undersökningarna i den hittillsvarande utformningen synes ha haft ett visst men begränsat värde som prognosunderlag. Samtidigt har de resultat av ren ex post-karaktär över hushållens verkställda inköp och innehav av kapitalvaror som också framkommit samt vissa andra resultat av undersökningarna varit efterfrågade av konsumenter, vilka förutom konjunkturinstitutet främst utgjorts av företag och organisationer i näringslivet. Sedan undersökningarna lades ner har också från konsumenthåll gjorts ett antal sonderingar angående ett återupptagande i en eller annan form av undersökningarna och dess frågeställningar. Mot denna bakgrund är det inte otänkbart att konsumenterna skulle kunna finansiera en viss del av undersökningarna.

SCB kan i och för sig tillstyrka att undersökningsverksamheten tas upp igen men anser samtidigt att, på grund av de relativt höga kostnader löpande intervjuundersökningar av detta slag drar och på grund av att man här endast erhåller ett relativt trubbigt instrument, undersökningarna inte bör prioriteras före den verksamhet SCB för närvarande bedriver. SCB har inte heller räknat med några medel härför under budgetåret 1969/70. SCB avser emellertid att i samband med anslagsframställningen för budgetåret 1970/71 överväga ett återupptagande av undersökningsverksamheten. Då den hittills tillämpade uppläggnings och metodiken varit mindre tillfredsställande

Bihang till riksdagens protokoll 1969. 6 saml. Nr 111

de i vissa avseenden, anser SCB dock att det krävs en ytterligare penetrering av olika problem liksom av föreliggande konsumentbehov samt en ingående planering innan löpande undersökningar skulle kunna igångsättas.

Konjunkturinstitutets prognoserfarenheter från senare år har enligt institutets mening visat att det knappast är möjligt att ställa någorlunda säkra prognoser på hushållens inköp av varaktiga konsumtionsvaror utan stöd av mer information än som i dag står till buds. Denna osäkerhet i konsumtionsprognoserna slår också igenom på konjunkturbedömningen som helhet. Institutet anser att tillgång till statistik över hushållens inköpsplaner tveklöst skulle öka säkerheten i prognosarbetet. Avslutningsvis anför konjunkturinstitutet följande.

Samtidigt som man kan konstatera att det för tillfället finns statistikbehov som får bedömas som mer angelägna än en statistik över hushållens inköpsplaner, kan man enligt institutets mening konstatera att denna statistik — efter det nu föreslagna utbyggnader av den ekonomiska korttidsstatistiken kommit till stånd — hamnat högt upp på prioritetlistan för den fortsatta utbyggnaden av statistikproduktionen. Ett icke oväsentligt bidragande skäl härtill är för övrigt att en statistik över hushållens inköpsplaner samtidigt kan tjäna som snabbstatistik över hushållens faktiska inköp av varaktiga varor under det närmast gångna kvartalet. För vissa varukategorier — såsom exempelvis fritidsbåtar, husvagnar och fritidshus — kan statistiska centralbyrån för närvarande först efter mycket lång tid få fram uppgifter om hushållens faktiska utgifter och då endast för helår. I likhet med arbetskraftsundersökningarna får man sannolikt räkna med att urvalets storlek bör utökas när undersökningarna passerat experimentstadiet. Man måste därför kalkylera med att de inom loppet av några år kommer att dra högre kostnader än de undersökningar av provkaraktär som företogs 1963—1966.

Motorbranschens riksförbund och *Sveriges bilindustri- och bilgrossistförening* förklarar att det inom bilbranschen finns ett starkt intresse för att försöken med löpande undersökningar av konsumenternas inköpsplaner återupptas. Organisationerna är även beredda att medverka vid planläggningen och genomförandet av sådana undersökningar.

Utskottet. Mot bakgrund av vad statistiska centralbyrån och konjunkturinstitutet anfört i sina remissyttranden anser sig utskottet kunna utgå från att centralbyrån vid utarbetandet av sin anslagsframställning för budgetåret 1970/71 kommer att i sin totalbedömning väga in ett återupptagande av den i motionerna åsyftade undersökningsverksamheten.

Under återopande härav hemställer utskottet

att riksdagen avslår motionerna I: 663 och II: 757.

Stockholm den 13 maj 1969

På statsutskottets vägnar:

BIRGER ANDERSSON

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Birger Andersson (s), Fritz Persson (s), Rikard Svensson (s), Axel Andersson (fp), Virgin (m), fru Wallentheim (s), herrar Mårtensson (s), Bertil Petersson (s), Ottosson (m), Bengtson (cp), Herbert Larsson (s), Nyman (fp), Jonsson (s), fru Elvy Olsson (cp) och herr Lindblad (fp) samt

från andra kammaren: herrar Karlsson i Olofström (s), Almgren (s), Mellqvist (s), Eliasson i Sundborn (cp), Gustafson i Göteborg (fp), fru Lewén-Eliasson (s), herrar Nordstrandh (m), Nilsson i Tvärålund (cp), Antonsson (cp), fru Holmberg (s), herrar Blomkvist (s), Jönsson i Arlöv (s), Gustavsson i Ängelholm (s), Lothigius (m) och Eriksson i Arvika (fp).